

Revolutionens nödvändighet

Didrik Stigman (Albert Jensen)

1916

Dessa tider äro mer än andra ägnade till reflektioner över arbetarerörelsens utveckling, dess förtid och framtid. Ty den förfärliga katastrof, som med krigets lössläppande träffat den internationella arbetarerörelsen måste nödvändigt skaka upp oss till självkritik, till ett gående in i oss själva.

Den första Internationalen, som bildades i London 1864, icke genom någon slags skapelseakt av Marx, som man gjort gällande, men efter två års förberedande arbete mellan representanter för engelska och franska arbetare, var revolutionär i ordets egentliga bemärkelse. Den grundtanke som gick igenom denna sammanslutning var helt enkelt arbetareklassens internationella samlande och organiserande för förande av en kamp mot kapitalismen och den kapitalistiska staten fram till en revolution, som skulle göra slut på utbytningen av arbetet.

Arbetarnas sammanslutning, dess organiserade kamp, stegrad i intensitet till revolution, voro medel till det närmaste målet: löneslaveriets upphävande. Revolutionen, samhällsomvältningen, det var vad man strävade att organisera arbetarna till.

Den gången fanns det entusiasm, offervillighet, dådkraft och kampmod. Allt detta har nu nästan fullständigt försvunnit...

Sedan Marx personliga härskarsjuka och intrigmakeri lett till en utvotering av de verkligt revolutionära elementen, somnade Internationalen hän och självdog.

Årtionden efteråt uppstod den andra Internationalen ifrån början genomsyrad av reformistisk anda. Revolutionen, det var visserligen de stora talens, de högtidliga sammankomsternas och de feta frasernas mål, men i verkligheten drucknade hela rörelsen i reformismens och parlamentarismens dödvatten.

Och den fackföreningsrörelse, som vid sidan av den politiska Internationalen, vuxit fram har blivit genomsyrad av samma reformismens anda. Skillingspolitik är det uttrycket som bäst karaktäriserar den verksamhet den driver. Revolutionen - »det är dåraktiga fanatikernas löjliga drömmar.»

För den politiska rörelsen har det blivit huvudsaken att »skapa reformer.» Att exempelvis få fastslaget en lag för åttatimmarsdagen, när arbetarna i realiteten redan själv förskaffat sig den under kamp mot utbytarna; att få genomfört sjukhjälp, »ålderdomspension» o. s. v., som arbetarna själva få betala vartenda öre av. Att lappa lite här och plåstra lite där på det kapitalistiska samhällssystemet; att ytterligare fullkomna det kapitalistiska samhällssystemet; att ytterligare fullkomna den kapitalistiska statens maktfullkomlighet och blanda staten in i allt flera av individens privata angelägenheter - det är i stort sett vad man lyckats åstadkomma, och vad man överhuvudtaget kan åstadkomma genom parlamentarismen.

Jo, därtill kommer något, som icke bör förglömmas, det att man bland de politiska socialisterna börjar allt mer beteckna statens inlösning av kapitalistiska företag för socialism. Därmed lyckas man att förvirra de socialistiska begreppen och, last but not least, att rädda den kapitalistiska utbytningen genom att göra staten till verkställare av densamma och inkassera av profiten för utbytarna.

Den fackliga rörelsen har säkerligen varit mera positivt givande. Den har förkortat arbetstiden, den har gjort arbetsförhållandena i allmänhet dragliare, den har i många avseenden satt stopp för utbytarnas feodala tyranni på arbetsplatsen och den har strävat efter att förbättra arbetarnas ekonomiska ställning genom att driva lönesatserna i vädret. Men utöver detta ingenting. Något högre samhällsideal lyfter icke den fackliga rörelsens strävan utöver det borgerliga samhällets ram. Den är och har ständigt varit jordbunden vid femörespolitiken.

Som Prometheus, enligt myten, gav människorna ljuset och som straff blev av gudarna fjättrad vid en klippa, så gav de fackliga organisationerna arbetarna hoppet om att genom dem kunna kämpa sig fri från den kapitalistiska utbytningen, men den blev ständigt fjättrad vid den förtärande, jordbundna ackorderingen med sina utbytare. Och som Prometheus ständigt blev sargad av örnen, som åt upp hans lever efter hand som den växte till på nytt, så blir arbetarna ständigt sargade av kapitalismen genom en stigande dyrtid, som äter upp de vinster arbetarna förskaffat sig genom sin fackliga kamp.

Det kom en Zevs och befriade Prometheus. Skall det komma någon befriare till proletariatet? Den kan i så fall endast heta Reorganisationen, och den kan icke komma segerrikt utan att arbetarna vill den, utan att de organisera sig för den, förbereda sig till den, och slutligen genomföra den. Kort sagt: arbetarna måste befria sig själva.

Det blir för varje dag som går allt tydligare, att allt reformarbete är nästan alldeles förgäves. På det politiska fältet vinnes ingenting av betydelse för arbetarna. De reformer, som man lyckas få genomfört, förändrar icke arbetarnas sociala nödläge; arbetarna få själva betala omkostnaderna för dem och därför kunna de heller

icke betyda något plus i arbetarnas ekonomiska höjande. Den fackliga femörespolitiken har under de senaste åren icke allenast blivit utan resultat i så avseende, att den icke förmått höja arbetarnas levnadsstandard; den har till och med varit så misslyckad, att den icke förmått höja arbetarnas löner i takt med de stigande levnads-kostnaderna. Detta faktum visar således att den förlorat i kampkraft, relativt, sedan arbetsköparna byggt upp sina kamporganisationer. Detta förhållande beror dock icke bara därpå att fackföreningarna nu möta kraftigare motstånd, det beror också därpå, att fackföreningarna fattats av en konservatismens anda, som förhindrat deras förnying och anpassning efter de nya förhållanden som skapats.

En norsk officiell statistik, som i dagarna blivit offentliggjord, visar oss hur våldsamt levnadskostnaderna stigit under de senaste åren. Statistiken omfattar åren 1901-1916. Av den framgår det, att en arbetarefamilj på fyra personer, som 1901 klarade sig med en utgift på 1,327 kr. måste i januari 1916 ha enkomst på minst 2,073 kr. för att kunna skaffa samma summa subsistensmedel av motsvarande kvalitet. Det betyder med andra ord att levnadskostnaderna stigit under denna tid med 56,2 procent.

Sant är nu att en stor del av denna förhöjning av levnadskostnaderna faller på tiden efter krigsutbrottet, men är det egentligen något skäl för att arbetarna skulle nöja sig med en mindre del av arbetsutbytet? Nöjer man sig likväl med att ta den »normala» livsfördyringen som ligger mellan 1901 och förste juli 1914, så finner man att levnadsfördyringen under denna tid kräver en minimiinkomst av 1,551 kr., för den arbetare som 1901 klarade sig med 1,327 kr.

Räknar vi med hela tiden 1901-1916 fordras det en löneförhöjning av nära femton kronor pr vecka för att arbetaren som 1901 hade 1,327 kr. i inkomst, skulle 1916 kunna leva på samma sätt som 1901. Och i det fallet skulle ändå ingen förbättring ha inträtt i hans ekonomiska ställning. Men vi veta alla, att fackorganisationerna icke mäktat att förskaffa arbetarna mer än en bråkdel av denna löneförhöjning.

Men vad innebär nu i realiteten detta bedrövliga förhållande? Det innebär ingenting annat än det, att arbetarna bli allt mera plundrade, att de få allt mindre del av de rikedomar de framskapa, att utbytarna tillskansa sig allt större andel av det produktiva arbetets avkastning, att de bli allt rikare medan arbetarna bli allt fattigare.

Detta förhållande bottnar emellertid icke i någon nödvändig ekonomisk lag, så som det blivit framställt från ortodoxt marxistiskt håll. Det fanns tider då fackföreningsrörelsen otvivelaktigt reste arbetarnas levnadsstandard kraftigt. Det är organisationernas minskade kampkraft och arbetarnas allt för stora förnöjsamhet, som är en av de väsentligaste orsakerna till detta förhållande. Men dessa brister går det ju an att avhjälpa.

Och likväl - om vi åter kunna lyckas att ge den fackliga arbetarerörelsen en del av sin gamla dådkraft tillbaka, så böra vi dock lätt kunna förstå, på grund av den invunna erfarenheten, att den reformistiska lappskräddare-taktiken icke kan föra oss ur det kapitalistiska utbytningssystemet. Den rådande dyrtiden kommer säkerligen att i det väsentligaste bli bestående och den förfärliga skuldsättning staterna har gjort under kriget kommer att trycka sin prägel på det sociala livet över hela världen. Arbetarna komma till att bli ännu mera utbytta än hittills, för att staterna skola kunna förränta sina skulder, d. v. s. skaffa kapitalisterna profit på de pengar de lånat regeringarna.

Det politiska lappskrädderiet bjuder ingen väg ut ur det sociala eländet. Ej heller den reformistiska fackföreningsrörelsen. Den revolutionära fackföreningsrörelsen, syndikalismen, kan bli den murbräcka, som kan komma att välta det kapitalistiska tjuvsystemet. Men därtill fordras det, att världsproletariatet skapar en ny anda i sina organisationer, att det från de döda återkallar den i facklig byråkrati och yrkespolitisk korruption begravda tanken på en revolution. Endast den väl organiserade och väl förberedda revolutionen kan bringa oss befrielsen från det kapitalistiska utbytningssystemet, endast den kan leda oss ut ur det sociala eländets öken.

Det Anarkistiska Biblioteket

Didrik Stigman (Albert Jensen)
Revolutionens nödvändighet
1916

Tidningen Brand #23 1916

www.anarkistiskabiblioteket.se